
UDK: 811.163.42'373.54
050 (091) "1950/1999"
Pregledni članak
Primljen 23. IV. 2016.

GORDANA LACO
Filozofski fakultet u Splitu
glaco@ffst.hr

SKLONIDBA TUĐICA I POSUĐENICA

Sažetak

U radu se razmatra sklanjanje tuđica i posuđenica u hrvatskim novinama u razdoblju od 1950. do 1999. godine. Uporabe imenica tuđega podrijetla, sklonidbene a-vrste s otvorničkim završetcima u nominativu jednine, koje se nalaze u novinskim tekstovima, uspoređuju se s hrvatskim pravopisnim normama u različitim razdobljima te se utvrđuje koji oblici pokazuju kolebanja ili odstupanja od svojedobne norme. Opaža se i da gramatička norma u drugoj polovici 20. stoljeća nije dostatna novinarskoj praksi u koju stalno dolaze novi izrazi, posebice tuđa imena koja valja prilagođavati hrvatskomu sklonidbenom sustavu. Time se upućuje i na potrebu pomnijih opisa tuđica u današnjoj morfološkoj normi.

Ključne riječi: sklonidba, tuđice, posuđenice, hrvatska gramatička norma, hrvatski pravopis

Uvodne napomene

Pisanje i sklanjanje tuđica i posuđenica¹ smatra se u suvremenoj kroatističkoj znanosti jednim od važnijih standardnojezičnih problema². U suvremenoj hrvatskoj književnojezičnoj praksi opaža se sve snažniji priljev tuđih riječi koje nisu uvijek prilagođene hrvatskomu morfološkom sustavu i pravopisnoj normi. Česta i uočljiva kršenja norma u današnjoj praksi nameću potrebu da se razmotri suodnos prakse i norma u drugoj polovici 20. stoljeća, odnosno u razdoblju koje prethodi današnjemu. Stoga se u ovome radu opisuje sklanjanje tuđica i posuđenica sa završetcima na otvornike u novinskim tekstovima u razdoblju od 1950. do 1999.³ Pokazuju se kolebanja, nedosljednosti ili odstupanja od pravopisnih i gramatičkih norma. Novinski tekstovi u tome razdoblju važni su pokazatelji književnojezične prakse i stupnja jezične kulture, ne samo zbog raznovrsnosti tekstova, brojnosti novinara i drugih autora, urednika i lektora, nego i zato što su imale stalan utjecaj na jezičnu svijest i navike širokoga kruga čitatelja. Taj je utjecaj prisutan i danas, uza snažniji utjecaj mrežnih stranica. Kako se tuđice i posuđenice često rabe u novinskim tekstovima, tako su te uporabe dvosmjerni pokazatelji: pokazuju primjenu književnojezičnih norma, odnosno prihvaćanje

-
- 1 Pod tuđicama se ovdje razumijevaju imenice koje se pišu izvorno kako se pišu u jeziku iz kojega potječu, i samo se sklonidbom prilagođuju hrvatskomu morfološkom sustavu, a to su tuđa vlastita imena. Posuđenicama se, prema Akademijinoj gramatici (1991.), smatraju opće imenice, a one se u hrvatskome jeziku pišu izgovorno, te samo neka pojedinačna vlastita imena koja su prilagođena hrvatskomu jeziku. Ima i drukčijih podjela imenica tuđega podrijetla, npr. u *Hrvatskome pravopisu* tuđice su opće i vlastite imenice „još nedovoljno jezično i pravopisno prilagođene“, a posuđenice su one koje su sustavno prilagođene (npr. *breskva, car, cipela* itd.) tako da ih više i ne osjećamo kao riječi tuđega podrijetla (Babić – Finka – Moguš, 2000: 56)
 - 2 U novijoj novinskoj praksi nalaze se često novi tuđi izrazi, izvorno pisane posuđenice, *iskrivljena uporaba*, nesklonjene tuđice i sl. (usp. Sapunar Knežević – Togonal, 2012). Takve uporabe upućuju i na nedostatke suvremenih gramatika. Tafra, primjerice, upozorava na potrebu da gramatike pomnije propisuju sklonidbu nesklonjivih ženskih imena, nesklonjivih sastavnica višočlanih tuđih imena i naziva i sl. te predlaže i zasebnu sklonidbenu vrstu za takve riječi (Tafra, 2007)
 - 3 Istraživanje sam provela u sklopu svoga doktorskoga rada *Jezik hrvatskih novina u 2. polovini 20. st.*, obranjenoga na Sveučilištu u Osijeku 2012.

i učvršćivanje norma u praksi, ali i odraz uporabne na kodifikacijsku normu⁴.

O sklonidbi tuđica i posuđenica, sa završetcima na otvornike, u hrvatskoj se gramatičkoj normi nedovoljno govori. Do Institutove gramatike (Barić i dr., 1979) imenice su se dijelile prema rodu pa je najprije bilo upitno kojega su roda takve imenice.

Maretićeva gramatika (1931², 1963³) nije razmatrala uporabu tuđica i njihovu prilagodbu hrvatskomu sklonidbenom sustavu. Maretić se tek kratko osvrće na oblike nekih tuđih imena koje nalazi u Karadžića i Daničića, npr. *Gete, Ranke* – *G Geta, Ranka*, ali ih ne preporučuje i zaključuje „da bi bolje bilo u gen. na pr. *Getea*, u dat. *Rankeu* i t. d.“ (Maretić, 1931: 152 – 153). U talijanskih prezimena koja u nominativu završavaju na *-i*, Maretić smatra da su opravdani jedino nastavci na *-ija, -iju*, te pridjevni nastavak *-ijev*. Također, u Karadžićevim i Daničićevim djelima nalazi i primjere nesklonjenih njemačkih i francuskih imena što smatra rusizmom (Maretić, 1931: 153). Brabec – Hraste – Živkovićeva gramatika (1954) u sklonidbi imenica muškoga roda navodi samo sklonidbu posuđenica koje završavaju na *-o* (*auto, radio* i sl.) i propisuje da se sklanjaju kao imenice muškoga roda. *Jezični savjetnik* također ima samo napomenu o posuđenicama sa završetkom *-o* i propisuje da se sklanjaju kao domaće imenice muškoga roda (*G -a*), osim imenice *kino* koja je uvrštena među imenice srednjega roda (Pavešić, 1971: 349).

O nedostatku gramatičke norme u tome razdoblju govori i Klaić te zaključuje da tuđe opće imenice na otvornik valja sklanjati, i to kao imenice muškoga roda (Klaić, 1955: 52, 55).

Tek Težak – Babićeva gramatika uz imenice muškoga roda opisuje i oprimjeruje sklonidbu tuđica *s nastavkom -o* ili *-e*, zatim sklonidbu imenica sa završetcima na *i, e, o, u, i io* (Težak – Babić, 1973: 89, 90).

4 Volenec u istraživanju o društvenim stavovima prema pravopisnim normama i pravopisnoj praksi napominje da bi valjalo preispitati i pravopisna rješenja o imenicama stranoga podrijetla te smatra da se rezultati takvih istraživanja mogu „primijeniti u svrhu ujednačavanja uporabne i eksplicitne norme, povećanja prestiža standardnoga jezika, poboljšanja stava prema standardnome jeziku, a sve to doprinosi ukupnom povećanju jezične kulture“ (Volenec, 2015: 96). U tome smislu, prinosom se može smatrati i ovaj opis tuđica u praksi druge polovice 20. st.

Jednaka pravila ima i Institutova gramatika, samo što promjenu tih imenica navodi uz promjenu imenica a-vrste (N $-\emptyset$, $-o/-e$) muškoga roda (Barić i dr., 1979: 80 – 82), kao i Akademijina gramatika koja najopširnije opisuje promjenu posuđenica.

Akademijina gramatika *posuđenice na -e, -i, -u, -ō* (dugo *o*) sklanja kao imenice muškoga roda a-vrste, *bez nastavka u N jd.*, tj. nominativni se oblik uzima kao osnova, npr. imenice *foaje* (G *foajea*), *rezime*, *Čile*, *kroki*, *derbi*, *intervju*, *biro*, *bistro* itd. Imenice muškoga roda koje završavaju na *o*, npr. *Leo*, *Kairo*, *Tokio*, *auto*, *kakao* itd., imaju taj *-o* kao nastavak u N jd. (G *Lea*, *Kaira* itd.). Imenice koje završavaju na *-i* i na *-io* imaju alomorfnu osnovu na *-ij-*, npr. *kroki*, *radio* – *krokija*, *radija* (Babić i dr., 1991: 519 – 520). Nedostaje u tome sustavu opis tuđica koje se uzimaju izvorno i pišu se kao u jeziku iz kojega potječu, odnosno vlastite imenice koje završavaju na *y*, *ee*, te na naglašene ili nenaglašene otvornike, ili otvornike koji se izvorno ne izgovaraju.

Do Težak – Babićeve gramatike (1966) sklonidbu tuđica i posuđenica propisivali su samo pravopisi. Stoga sklanjanje tih imenica u novinskim tekstovima u razdoblju od 1950. do 1999. valja odrediti prema pravopisnoj normi pa se to razdoblje može podijeliti na četiri:

1. od 1950. do 1960., do *Novosadskoga pravopisa*
2. od 1961. do 1971., do *Hrvatskoga pravopisa*⁵

5 Iako je *Hrvatski pravopis* (1971.) odlukom jugoslavenskih vlasti povučen i zabranjen, pa se ne može govoriti o izravnoj primjeni toga pravopisa u praksi, ipak se pisanje i sklonidba tuđica u novinskim tekstovima od sedamdesetih godina mogu uspoređivati s tim pravopisom. Izvorno pisanje tuđih imena, sklonidba tuđica, suvremeniji i raznovrsniji primjeri iz novinskih tekstova odgovaraju opisima *Hrvatskoga pravopisa*. Katičić u recenziji toga pravopisa među ostalim pohvalama ocjenjuje i da je poglavlje o „pisanju tuđica vrlo opširno i posve originalno“, da „se vodilo računa o jezičnoj zbilji“ i o hrvatskome jezičnom osjećaju te da je pravilima o izvornome pisanju tuđih imena „otklonjena nepravna dubleta Novosadskoga pravopisa po kojem se takva imena mogu također pisati prema približnom izgovoru jer je ta druga mogućnost posve strana hrvatskoj pravopisnoj praksi i tradiciji“ (Katičić, 1971: 42 – 43).

Usto, može se primijetiti i da takva sustavna i osuvremenjena pravila za sklonidbu tuđica i posuđenica s otvorničkim i zatvorničkim završetcima, koje je imao *Hrvatski pravopis*, nedostaju gramatičkoj normi.

3. od 1972. do 1990., do državno-političkih promjena u Republici Hrvatskoj
4. od 1990. do 1999.

Za kriterij opisa novinskoga jezika uzete su troje hrvatske dnevne novine *Vjesnik*, *Večernji list* i *Slobodna Dalmacija* (dalje u tekstu pokraćeno: Vj., VL, SD, s godinom i brojem izdanja). To su od 1945. bili vodeći hrvatski listovi s najvećom nakladom.⁶

1.

U razdoblju od 1950. do 1960. u Hrvatskoj je bio normativan *Pravopis hrvatskoga ili srpskoga jezika* D. Boranića (X. posljednje izdanje 1951.). Taj je pravopis u poglavlju o pisanju tuđih imena propisivao i kako se sklanjaju:

„Vlastite imenice, koje se svršuju na suglasnik, sklanjaju se kao naše riječi muškoga roda na suglasnik [...] Jednako opće imenice: spleena: spleena, essay: essaya.“ Imenice, vlastite i opće, koje završavaju „na nenaglašeno *a, o*, sklanjaju se kao naše riječi s istim završecima; iza *i* dodaje se *j*“ (npr. *Tasso* – *Tassa*, *Tokio* – *Tokija*, *kakao* – *kakaa*, *radio* – *radija*); u imenica „na naglašeno krajnje *a, o* nadovezuju se padežni nastavci kao na osnovu“ (npr. *nivo* – *nivoa*, *Hugo* – *Hugoa*). Usto, propisuje se: „Na krajnje *-u, -i, -y* nadovezuju se padežni nastavci kao na osnovu, iza *i, y* dodaje se *j*“ (npr. *maki* – *makija*, *Galsworthy* – *Galsworthyja* i sl.) (Boranić, 1951: 36 – 37).

U Boranićevu je pravopisu pravilo: „Na krajnje *-e* nadovezuju se padežni nastavci kao na osnovu; muklo se *e* izostavlja: ...*Goethe* – gen. *Goethea* /... *Molière* – gen. *Molièra* / *Shakespeare* – gen. *Shakespear*a. Jednako opće imenice: *defile*: *defilea*, *ekspoze*: *ekspozea*. Ostaje ono muklo *e*, koje naznačuje promjenu izgovora prethodnoga suglasnika: *Cambridge*

⁶ *Vjesnik* i *Slobodna Dalmacija* izlaze od 1945., a *Večernji list* od 1959., ali pod imenom *Večernji vjesnik* (VV) izlazi od 1957. *Vjesnik* se, primjerice, 1957. tiska u 79.000 primjeraka, *Večernji list* 50.800, *Slobodna Dalmacija* 11.500. *Vjesnik* je 1988. prodavao po 68.000 primjeraka, *Večernji list* 255.000, a *Slobodna Dalmacija* 145.000 (prema Gostl i dr., 1997).

: *Cambridgea...*“ (Boranić, 1951: 38). Dakle, Boraniću je „muklo *e*“ bilo i u imenima *Molière*, *Cambridge*, pa ostaje nejasno kako je jednako pravilo za oblike imenica *ekspoze* i *defile*. To je pravilo, s navedenim primjerima, moglo izazivati nedoumice i nedosljedne uporabe u novinarskoj praksi gdje stalno dolaze nova imena kojima se ne mora uvijek znati i točan izvorni izgovor.

Razmatrajući naglasne tipove tuđica i sklonidbena rješenja koja nudi Boranićev pravopis, Klaić zaključuje da dvosložne imenice na *-i* (npr. *kivi*, *derbi*) i imenice na *-u* (*emu*, *zebu* i sl.) valja sklanjati „prema pravilima našega pravopisa“ (Klaić, 1955: 55). Zatim objašnjava da je deklinaciju dvosložnih imenica sa završetkom na *e*, *i*, *o*, dobro objasnio Boranić, samo što smatra da su imenice *klišej* i *kupej*, kao i imenice *ekspozej* i *komunikej* „razvile u nom. sing. nastavak *-j*“ (Klaić, 1956: 74). Dakle, Klaić načelno podupire i Boranićevu sklonidbu trosložnih imenica iako uočava i neke pravopisne poteškoće koje se mogu javiti:

„Pravopisni problem od nemalog značenja predstavlja i ovdje, kao i kod drugih sličnih slučajeva, množina, na pr. *defilei*, dat. *defileima*, a osobito akuzativ, gdje dobivamo *ee*: *defilee*, pa je sva prilika, da će se u svrhu uklanjanja hijata spomenuti proces razvijanja glasa *j* to snažnije razvijati, što se češće budu takve imenice upotrebljavale“ (Klaić, 1956: 74). Takve su i imenice, napominje Klaić, *atelje*, *ataše* i sl. u kojima „to *ei* i *ee* književnike smeta [...] jer im je *nezgodno pisati: ateljei, ateljeima, ateljee*.“ (Klaić, 1956: 75). Primjećuje se da je nedostatak toga Klaićeva prinosa prilagodbi tuđica hrvatskomu sklonidbenom sustavu što nije obuhvatio i tuđa vlastita imena.

U novinama se u razdoblju od 1950. do 1960. nalazi podosta tuđica i posuđenica sklonjenih prema pravilima Boranićeva pravopisa⁷. Sklonidba je tih imenica muškoga roda u većini pravila jednaka i suvremenoj normi, razlikuje se u sklonidbi tuđica koje završavaju na „muklo *e*“ (*Mo-*

7 Pogreške u pisanju, tj. u dodavanju nastavaka u tuđica, ovdje se ne navode jer se odnose samo na pravopisnu normu. Naime, u razdoblju od 1950. do 1960. podosta je nedosljednosti u dodavanju nastavaka sa spojnicom (npr. SD 1951. *J. B. Priestley-a*), što nije bilo u skladu s pravilima Boranićeva pravopisa. Takve se uporabe više puta nalaze u SD, ali potkraj 50-ih godina ustalili su se propisani oblici bez spojnice. Međutim, u novije se vrijeme kojiput opet pojavljaju.

lièra – Molièrea) te u nekim pojedinačnim riječima. Primjerice, u skladu su s Boranićevim pravilima ovi oblici općih i vlastitih imenica:

- Vj. 1950. (1487, 1491) *apotekarskih depoa; Gaetana Donizetija*; 1954. (2899, 2906) *na nivou, od biroa*; 1957. (3691, 3711, 3741) *bez rešoa; u ekspozeu; prisustvuju intervjuima, u intervjuu*; 1958. (4052) *komedio-grafa Carla Goldonija*; 1959. (4579) *preko radija*; 1959. (4579) *sa Spancerom Tracyjem*; 1960. (4682) *u studiju; u ateljeu; putovanje Hamphryja Clinkera*

- SD 1950. (1533) *na nivou*; 1951. (1887) *u ekspozeu*; 1956. (3536, 3596) *ministra Christiana Pineaua; sa platoon za ples*; 1957. (3737) *o rezimeu*; 1958. (4108) *predsjednik Chilea*; 1959. (4622) *predsjedniku de Gaullu; brata Pierra de Gaulla*

- VV 1957. (168) *šefa ateljea*; 1958. (204, 211, 242) *Atašei za nauku, mjesto atešea; preko radija; u žiriju; u Peruu; u Sao Paolu; Predsjedniku japanske vlade Kišiju; biskup Nancyja*

- VL 1959. (54, 80) *u londonskom Cityju; u komunikeu*. 1959. (54) *predsjednika de Gaulla*. 1960. (157, 171, 201) *u finalu; u Bombayu; nad Čileom; u Katmanduu; u New Delhiju; u pogledu demantija i sl.*

Nedosljedne uporabe pokazuju nesigurnost u pisanju alomorfnihih osnova na *-ij-*, npr.:

Vj. 1951. (1761) *na prijedlog žiria*; SD 1951. (1992) *u Tokiu; od Olivaria; grada Ria, u Riu*; Vj. 1957. (3691) *iz New Delhia*; VV 1957. (152) *za Mariom Gutierrezom*; VL 1960. (157) *smrt Coppia (Fausto Coppi)*; u *Tokiu / u Tokiju* i sl.

Kolebanja se opažaju i u engleskim imenima koja završavaju na *-y* i *-ey*, te na *-ee* koje se izgovara kao *i* pa na takve osnove valja dodati *j*:

Vj. 1954. (2911) *Attlee, Churchill odgovara Attleeu*; 1957. (3691) *gradonačelnikom New Jerseya*; 1959. (4676) *u Sydneyu*;

SD 1958. (4108) *prema Walt Disneyu*; VV 1957. (168) *feldmaršala Montgomerya*; VL 1960. (201) *u Sidneyu*.

Pojedinačni su primjeri nedosljednoga pisanja *j* na mjestu zijeve *ee, ei*, kako je Klaić predviđao da će se javljati. Npr. nalaze se množinski oblici u Vj. 1957. (3696) *defileji*; u Vj. 1959. (4676) *za ekspozeje*, umjesto *defilei*

i *ekspoze*, prema pravopisnom pravilu. To su pojedinačne dvostrukosti: primjerice, u istome je broju Vj. *na početku ekspozea / za ekspozeje*.

Nesigurnost i nedosljedno sklanjanje opaža se u imenima sa završetkom na *e*. Boranićevo pravilo propisuje da se izostavlja *muklo e* u promjeni imena (npr. *Shakespeare*), što se nije dosljedno primjenjivalo. Prema tomu, nisu sukladni pravopisnomu pravilu oblici imena *George*, *Pierre* i sl., npr.: SD 1955. (3306) *majora Georgea Burtona*; SD 1956. (3536) *stranke Pierrea Comina*; VV 1958. (211) *iz vremena Shakespearea*; VV 1958. (266) *predstavnik Foreign Officea*. Ti su oblici, zapravo, sukladni suvremenoj normi. Nesigurnost se opaža u sklanjanju imena *de Gaulle*: više se puta *muklo e* izostavljalo, u skladu s Boranićevim pravilom, ali se kojiput i pisalo. Npr. VL 1959. (54) *predsjednika de Gaulle*; SD 1958. (4108) *izjava De Gaullea*; Vj. 1959. (4676) *predsjednika de Gaullea*.

Za razliku od tih nedosljednosti, imenica *finale* i tvorenice kojima je *finale* u osnovi, sklanjale su se dosljedno kao imenice muškoga roda a-vrste: *finale*, *finala*, u *finalu* itd. Boranićev pravopis nema tu imenicu ili koju sličnu, a nema ni odgovarajuće pravilo po kojem bi ona tako glasila pa je, čini se, njezina dosljedna promjena odraz uporabne norme. Oblik *finale* – *finala*, podržava i Klaić i smatra da je „običnija s gen. *finala*, dat. *finalu*, pl. *finali* umjesto očekivanoga *finalea*, *finaleu* i t. d.“ (Klaić, 1956: 75).

Valja pripomenuti da se u ovome razdoblju u novinskim tekstovima, pored pravilnih oblika imena i prezimena, nalaze i nesklonjena imena uz sklonjeno prezime. Takve se uporabe nalaze u Vj., još češće u SD, a u VL takvi su primjeri rjeđi. Npr.:

- Vj. 1958. (4052) *odgovor Lenox Boyda*. 1959. (4605) *Pristalice Pierre Mendes-Francea*. 1960. (4758) *na izjavu Fidel Castra*
- SD 1952. (2224) *s ministrom Antoni Idnom*. 1957. (3693-3694) *francuskom premijeru Gi Moleu*. 1958. (4108) *prema Walt Disneyu*. 1959. (4622) *odgovor Fidel Castra*. 1960. (4758) *podršku Fidel Castru*
- VL 1959. (80) *Po mišljenju brazilskog stručnjaka dr. Claudio De Aranjo-Dime*.

Boranićev pravopis nije izrijeком propisivao sklonidbu imena i prezimena. Međutim, podrazumijeva se da se tuđa muška vlastita imena i

prezimana sklanjaju, kao što se sklanjaju i domaća imena, prezimana i nadimci pa navedene uporabe u novinama valja smatrati pogrješnima. Spomenuto je da je Maretić nesklonjena imena smatrao rusizmima.

Nema gramatičkih ni pravopisnih pravila za sklonidbu istočnjačkih imena. U Vj. se nalaze sklonjena i neka japanska, npr. Vj. 1959. (4605) *frakcija Tošioa Kuroda, frakcija Masarua Nomicoa*, vjerojatno po pravilu o naglašenima završnim otvornicima jer bi s nenaglašenim otvornicima valjalo pisati *Tošija* i *Nomica*. U SD ima primjera gdje je sklonjeno samo prezime, npr. 1959. (4562) *Kaono Yashui; pismo Kaono Yashuija*. Svakako, novinari su takva imena i mogli pisati proizvoljno jer pravopisna i gramatička norma o njima nisu govorile ništa.⁸

2.

U razdoblju od 1960. do 1971. tuđice su se mogle sklanjati po pravilima *Novosadskoga pravopisa* (*Pravopisna komisija*, 1960). Valja pripomenuti da se *Novosadski pravopis* opširno bavio izgovornim pisanjem vlastitih imena, odnosno pravilima kako se tuđice pišu *fonetski*. Naime, taj je pravopis dopuštao slobodan izbor izgovornoga i izvornoga pisanja tuđih imena (*Pravopisna komisija*, 1960: 148), a uz opširna pravila transkripcije i transliteracije navodio je samo kratke napomene o sklonidbi. Taj je opis hrvatskomu načelu izvornoga pisanja vlastitih imenica suvišan i nije se primjenjivao u novinskim tekstovima⁹.

Skлонidbena pravila vlastitih imenica uglavnom su jednaka Boranićevu pravopisu, osim pravila o nastavcima u imena koja završavaju na *muklo e* i na *-ey*. *Novosadski pravopis* promijenio je ta pravila: „...muklo *e* (na *-e* koje se ne čita) ostaje to *-e* ispred nastavaka kroz čitavu promjenu (i u prisvojnim pridjevima),“ npr. *G* je *Shakespearea, Molièrea*,

8 AniĆ – Silićev pravopis navodi nekoliko kineskih i japanskih imena u poglavlju o transliteriranju stranih vlastitih imena (1987: 146 – 147).

Institutova gramatika navodi ime *Mào - Mào*a (Barić i dr., 1979: 80)

9 U SD do 1956. g. nalaze se više puta i izgovorno pisana tuđa imena (npr. SD 1951: 1841: *Ačesonova poruka, Vašington; Čarls Vilson* i sl.), ali i izvorno (kao npr. „*Zanat gđe Warren*“ od *B. Shawa*). Takvih dvostrukosti od 1957. nema, nego se i u SD ustalilo izvorno pisanje imena sukladno hrvatskoj praksi i pravopisnim načelima.

Pierrea i sl. Također, „isto tako što ostaje i ono *-e* koje utječe na izgovor suglasnika ispred sebe“, npr. *G Laplacea, Cambridgea* (*Pravopisna komisija*, 1960: 150). Dakle, to se pravilo razlikuje od Boranićeva primjera *Molière – Moliera*. Također, *Novosadski pravopis* proširuje pravilo o sklonidbi imena sa završetkom na *-y*, na koja se umeće *j* i propisuje: „...ako *y* služi samo za umekšavanje prethodnog suglasnika ili ako *i*, *y* zamjenjuju *j*, ne umeće se novo *j*: *Nagy – Nagyev, Kalay – Kalaya...*“ (*Pravopisna komisija*, 1960: 151). Međutim, nejasno je umeće li se *j* i na imena koja završavaju na *-ey*, kao što je bilo u Boranića. To *Novosadski pravopis* izrijeком ne propisuje, ali među primjerima nekih tuđih višočlanih imena navodi se „sa Mount Mac Kinleya“ (*Pravopisna komisija*, 1960: 152), a među uputama kako se čitaju neka zemljopisna imena navodi se „Sydney – Sidnej (a ne Sidni)“ (*Pravopisna komisija*, 1960: 152). Prema tim se primjerima *j* u takvim imenima ne umeće.

Razlike u oblicima između Boranićevih pravila i *Novosadskoga pravopisa* nalaze se u pojedinim općim imenicama. Rječnik *Novosadskoga pravopisa* ima neke dvostruke oblike, primjerice *ekspozej, ekspozeja* i *ekspoze, ekspozea; atelijer, -era* i *atelje, -ea*, što Boranićev pravopis nema.

Prema pravilima *Novosadskoga pravopisa* i oblicima u pravopisnome rječniku, pravilno je primjerice:

- Vj. 1961. (5023) *Globkeov demanti; u Karačiju*. 1961. (5096) *do La Manchea*. 1962. (5548) *panoi; cijena kikirikija; predsjednika Kennedyja*. 1964. (6299) *u okolici Delhija*. 1965. (6567) *u Vichyju*. 1966. (6956, 6992) *predsjedniku de Gaulleu; sve depoe; svoje ateljee*. 1968. (7520) *u New Delhiju*. 1969. (7856) *Kennedyja; sa Strozijem*. 1970. (8218, 8272) *protiv Rogera Garaudyja; ekspoze*
- SD 1961. (4939) *za Tonija Nardellija*; 1962. (5270) *premijeru Nehruu; luka u Conakryju; Carla Crivellija; iz opera Puccinija; prvaka Bobbyja Fischera*. 1971. (8210) *turističkog biroa*. 1971. (8184, 8210) *Demanti Gromika; u demantiju*
- VL 1961. (463, 501, 586) *u polufinalu; iz grada Montgomeryja; preko radija; predsjednika Kišija*; 1969. (2940) *irskog viskija*; 1970. (3372) *na lanjskom nivou*; 1971. (3547) *talijanskog ministra A. Mora; u intervjuu; priznaju Obotea; dio ekspozea*.

Primjećuje se da je dosljednija uporaba nastavaka u imenima koja završavaju na *muklo e*, nego u prethodnome razdoblju. Npr., *de Gaullea*: Vj. 1963. (5756) *odgovor de Gaulleu*. Vj. 1966. (6956) *predsjedniku de Gaulleu*; *de Gaulleov posjet*. VL 1965. (1708) *o razgovorima de Gaullea*. Međutim, ima i kolebanja, primjerice: Vj. 1961. (5096) *do La Manchea*, VL 1963. (1079) *Preko la Mancha*. Dakle, opaža se nedosljednost u uporabi oblika Boranićeva pravopisa naprama oblicima *Novosadskoga pravopisa*.

Više se puta nalazi umetnuto *j* u engleskih imena na *-ey*, prema Boranićevu pravopisu, npr. SD 1961. (5057) *izjavom Stanleyja Rousa*; 1965. (6483) *u Berkeleyju*, ali i ispušteno *j* prema *Novosadskom pravopisu*, npr. SD 1969. (7567) *u Sidneyu*.

Nedosljedno je u ovome razdoblju pisanje *j* iza završetaka na *i*, *y*: SD 1962. (5270) *sekretara KP Italije Luigia Longa*; SD 1968. (7362) *sekretara Luigija Longa*.

Novosadski pravopis preporučivao je sklonidbu imena i prezimena: „Ako se uz prezime spominje i ime, obično se mijenja i jedno i drugo...” (*Pravopisna komisija*, 1960: 151). U novinama se i u tome razdoblju nalazi kojiput nesklonjeno ime, ali rjeđe nego u prethodnome razdoblju. Npr. u Vj. 1965. (6567) *sekretaru Guy Mollettu*; SD 1961. (5057) *ministra Ali Sabrija*; VL 1969. (2916) *s Lee Marvinom*.

U sklonidbi općih imenica *ekspoze* i *atelje* ostala je uporaba kao i u prethodnome razdoblju, odnosno nisu se rabile dvostrukosti koje je dopuštao *Novosadski pravopis* (*ekspozej*, *ateljijer*).

Pogrješna je sklonidba imenice *kakao*: *G kakaoa* (Vj. 1962., 5548: *proizvođači kakaoa*) umjesto *kakaa*, kako ima i *Novosadski* i Boranićev pravopis¹⁰.

Iako se opažaju kolebanja, može se reći da oblici tuđica u novinama od 1960. do 1971. pokazuju manje odstupanja od svojedobne norme nego u prethodnome razdoblju.

¹⁰ Klaić (1955) podržava oblik *kakaa*, a ne *kakaoa* koji je sukladan srpskim oblicima Belićeva pravopisa.

3.

U razdoblju od 1972. do 1990. u novinama se nalazi većina posuđenica kao i u prethodnome razdoblju (1960. – 1971.); većina je i oblika jednaka onima u prethodnome razdoblju što je sukladno i *Hrvatskomu pravopisu* (1971.).

Hrvatski pravopis propisuje da se u vlastitih imena krajnje naglašeno *-o* zadržava u čitavoj promjeni i u tvorbi pridjeva (*Hugo, Hugoa, Hugov*); između skupa *ie* i *ia* umjeće se *j*; u imena koja se svršavaju na *-i, -y* ili na *-ee* (u engleskome) umeće se *j* između osnove i nastavka, u promjeni i u tvorbi pridjeva (npr. *Vigny, -yja, -yjev*)...“ (Babić – Finka – Moguš, 1971: 74 – 75). Kao i u *Novosadskome pravopisu*, nejasno je umeće li se *j* i u engleskih imena na *-ey*.

Za razliku od Boranićeva, a jednako *Novosadskomu, Hrvatski pravopis* ne izostavlja muklo *-e*: „U muških imena koja se svršavaju na muklo *-e* (tj. *-e* koje se ne čita) ostaje to *-e* u čitavoj promjeni i u posvojnomo pridjevu: ...*Molière, -ea, -eov*... Samoglasnik *-e* ostaje i onda kad služi samo kao pravopisni znak: *Cambridge, -ea*; (...) Ostala vlastita imena primaju padežni ili pridjevski nastavak na nominativni oblik: *Baku, -ua, ...Chile, -ea., Heine, -ea, -eov*...“ (Babić – Finka – Moguš, 1971: 74 – 75). Takvo je pravilo i *Novosadskoga pravopisa*. Valja pripomenuti da zadržavanje mukloga *e*, kao i naglašanih otvornika, u osnovi imenice čini prepoznatljivim izvorni oblik imena u svim padežima i zapravo odgovara hrvatskomu načelu izvornoga pisanja tuđih imena i latiničnomu pismu.

Skлонidba posuđenica (općih imenica) u *Hrvatskome pravopisu* opširnije je i pomnije opisana nego u *Novosadskome*. Tuđice su razvrstane i oprimjerene prema jezicima iz kojih potječu, a temeljna pravila propisuju da imenice s otvornicima na kraju riječi *e, u, i, o*, koji su u jeziku izvorniku naglašeni, zadržavaju te otvornike u osnovi u čitavoj promjeni. Takvo je pravilo i u Boranićevu pravopisu i suvremenoj gramatičkoj normi, osim što *Hrvatski pravopis* ima *atašej, ekspozej, komunikej, klišej* kao što je preporučivao Klaić (Babić – Finka – Moguš, 1971: 66 – 67). Zatim, *Hrvatski pravopis* navodi neke tuđice talijanskoga podrijetla koje zadržavaju talijanski oblik, tj. otvornik na kraju, ali samo u N jd., npr.

fijasko, -ka, finale, -la itd. (Babić – Finka – Moguš, 1971: 67), što Boranićev pravopis nije imao.

Oblici općih imenica obično su sukladni tim pravilima, a odstupanja su samo pojedinačna. Primjerice, prema *Hrvatskome pravopisu* nije pravilan oblik *kakaoa* (Vj. 1977., 10723: *cijene kakaoa*) nego *kakaa*. Nije u skladu s pravopisnim likom imenica *ataše*, npr. SD 1982. (11730) *o atašeu*. *Hrvatski pravopis* ima „*atašej* (fr. *attaché*)“, kao i *ekspozej* i *komunikej* i napominje da se dodaje *j* „zbog lakšeg uklapanja u naš morfološki sustav...“ (Babić – Finka – Moguš, 1971: 66, 69). *Ataše, ekspoze, komunique* u novinama su imali nastavke na N jd., tj. *-e-a, -e-u* itd., po Boranićevu pravopisu, i tako su se rabili u čitavome istraživanom razdoblju.

U ovome su razdoblju obično i oblici vlastitih imenica sklonjeni prema pravilima *Hrvatskoga pravopisa*, npr.

- Vj. 1974. (9578) *sekretara Henryja Kissingera*. 1977. (10723) *francuskom borcu Pierreu Pouyadeu*. 1988. (14832) *u Calgaryju*

- SD 1973. (8799) *predsjedniku Allendeu; protiv Allendea*; 1975. (9289) *Cirkus Billyja Smartsa*; 1977. (9925) *IZJAVA CYRUSA VANCEA*; 1980. (10913) *oko Shakespearea*; 1982. (11730) „*Traviata*“ *Giuseppea Verdija*; 1983. (11747) *španjolskog premijera Felipea Gonzalesa*; 1986. (12773) *Indianapolis Bobbyju Rahalu*; 1988. (13490) *u Bakuu*

- VL 1978. (5809) *supruga Alda Mora*; 1980. (6442) *sa senatorom Kennedyjem*; 1983. (7278) *u Nancyju*; 1987. (8674) *u Tokiju*.

Primjećuje se da su se učvrstili oblici imena sa završetkom na *e* (*muklo e*) koje ostaje u osnovi imena (*Pierreu Pouyadeu...*) sukladno pravopisnomu pravilu, dakle dosljednije se rabe nego u prethodnome razdoblju.

Nesigurnost se opaža u oblicima imenica sa završetkom na *-y* i *-ey*. Većina takvih oblika ima umetnuto *j*, ali ih ima i bez *j*, npr. u SD 1973. (8799) *sa Stanleyem Haidargom*; 1975. (9289) *kod Willyja Brandta*; 1988. (13490) *iz New Jerseyja*; VL 1987. (8674) *odlazi Sisleyju*.

Rjeđe nego u prethodnome razdoblju, ispuštalo se *j* između otvornika, npr. u VL 1987. (8674) nalazi se *u Tokiju* i *u Tokiu*.

Uočljiva je dosljednija sklonidba imena uz prezimena nego u prethodnim razdobljima. *Hrvatski pravopis* izrijekom propisuje: „Ako se

skupa upotrijebi ime i prezime, redovito se deklinira i jedno i drugo...” (Babić – Finka – Moguš, 1971: 75).

U novinama se rabe i neki nesklonjeni nazivi. Primjerice, više se puta nalazi *Foreign Office*, britansko ministarstvo vanjskih poslova, npr. SD 1988. (13490) *U Foreign Officeu*. Tako se s nesklonjenim prvim članom taj naziv rabio u čitavome razdoblju. Prema *Hrvatskome pravopisu* takve uporabe nisu pogriješne: „Višečlana imena koja po našem jezičnom osjećaju nisu jasna te im se ne može odrediti ni slaganje po rodu, redovito se ne dekliniraju...” (Babić – Finka – Moguš, 1971: 76).

4.

U razdoblju od 1990. do 1999. većina se posuđenica, kao i u prethodnome razdoblju, pisala i sklanjala sukladno pravopisnoj normi (npr. *na radiju, pred finalom, u bistrou, tajne dosjee* itd.). Vlastita imena također se glavninom sklanjaju prema normi koju propisuje *Hrvatski pravopis* (Babić – Finka – Moguš, 1971: 1994), npr.

- Vj. 1990. (15548) *s Davidom Bowieom*; 1994. (16616, 16642, 16631) *s Butrosom Galijem*;
s Francuzom Leconteom; *igranje Shakespearea*; 1998. (18030) *Mikea Kennedyja*; *Kofija Annana*
- SD 1993. (15374) *s Alainom Juppeom*; 1995. (15817) *predsjednika Jimmyja Cartera*; 1996. (16201, 16182) *u Tokiju*; *tužitelja Richarda Goldstonea*; 1998. (16909) *s Garryjem Adamsom*
- VL 1990. (9742) *direktor francuskog „Le Mondea“*; *s izraelskim kolegom Davidom Levyjem*; 1997. (11963) *Argentinca Gumyja* i sl.

U tome se razdoblju rijetko, kao pojedinačni primjeri, nalaze nesklonjena imena uz prezimena, što nije u skladu s hrvatskom normom. Npr. u VL 1990. (9741) *O DICK TRACYU*.

Primjećuju se pojedinačne nedosljednosti u imena sa završnim *e*, primjerice u istome članku u Vj. 1995. (16970) *Henrique Cardoso, Henriqueu Cardoso, Henriqua Cardoso*.

Nalaze se i oblici koji nisu u skladu s pravilima: opaža se, kao i u prethodnim razdobljima, nesigurnost u sklanjanju tuđica koje završavaju na *y*, rjeđe kod nekih na *i*, s ispuštenim *j*, npr.

Vj. 1990. (15548) *u izvedbi C. Monteverdia*; Vj. 1994. (16616) *Intervju Valerya Giscarda*; SD 1990. (14126) *Zadnji reci Hemingwaya*; 1993. (15374) *s Butrosom Ghaliem*; *s povjerenikom Thornberrym*; VL 1990. (9741) *STRIP O DICK TRACYU*.

Valja napomenuti da Anić – Silićev pravopis (1986) ne propisuje pisanje *j* na osnovama u tuđim muškim imenima na *i* i *y* (izgovorno *i*) ako se ne transkribiraju i navodi oblike u G: *Henrya, Leopardia* itd., odnosno uvodi novo pravilo suprotno pravilima Boranićeva, *Novosadskoga i Hrvatskoga pravopisa*¹¹ (Anić – Silić, 1986: 176 – 177). U novinama to pravilo nije prihvaćeno, odnosno takve su uporabe krajem osamdesetih godina i devedesetih godina pojedinačne i rjeđe su nego prije objavljivanja Anić – Silićeva pravopisa. Može se zaključiti da je većina oblika u novinskim tekstovima devedesetih godina u skladu s pravilima *Hrvatskoga pravopisa* i suvremene gramatičke norme. U razdoblju od 1990. do 1999. običniji su oblici s umetnutim *j*, u skladu s *Hrvatskim pravopisom*, a nedosljednosti su pojedinačne. Zapravo nedosljednosti u sklonidbi vlastitih imena sa završetkom na *-y* nalaze se u čitavome razdoblju, od 1950. do 1999., a nerijetko i u današnjoj praksi. Primjerice, uočljivo je da se u oblicima imena *Sydney* nije dodavalo *-j*: SD 1995. (15617) *Pismo iz Sydneya*; VL 1997. (11990) *u Sidneyu*. Ime grada *Sydney* nalazi se u *Novosadskome pravopisu*, kako je spomenuto, i u rječniku je toga pravopisa „Sidnej (Sydney)“; suvremeni ga pravopisni rječnici nemaju, ne navodi ga ni Klaićev *Rječnik*. Bilježi ga s drukčijim izgovorom *Rječnik hrvatskoga jezika*: „*Sydney (Si'dni)*“ (Šonje, 2000). Po tome bi izgovoru valjalo pisati *j* u kosim padežima (*Sydneyja, Sydneyju...*) kao i u drugim

11 Također, valja pripomenuti kako se Anić – Silićev pravopis (1986), kao i *Novosadski*, opširno bavi *transkripcijom i transliteracijom stranih imena*. Prema 4. izdanju toga pravopisa, Brozović izravno i oštro prigovara Anić – Silićevim pravilima o pisanju tuđih imena jer, među ostalim: „...hrvatska izgovorna transkripcija odnosi se samo na pravogovor i prema tome, u načelu, ne bi je trebalo biti u pravopisu“ (Brozović, 2001: 77).

imenima s engleskih govornih područja koja završavaju na *-y*. Klaić u *Rječniku* ima, primjerice, „*Disney Walt* (čit. *Dizni Volt*), *Disneyeva zemlja*“ (Klaić, 1982: 308 – 309). Dakle, iako izgovorno bilježi *i* na mjestu engleskoga *-ey*, nije dodavao nastavak sa *-j*. I to je moglo utjecati na kolebanja u praksi.

Usporedbe radi, može se navesti i prezime *Kennedy* – *Kennedyja*, *Kennedyju...*, koje se tako sklanjalo u čitavome razdoblju (tj. od šezdesetih godina otkako se javlja) dosljedno i sukladno pravopisnomu pravilu. Druga imena, koja se povremeno ili privremeno javljaju, pokazuju nesigurnost, posebice u razdoblju do 1960.

Zaključne napomene

Kako i navedeni primjeri pokazuju, u razdoblju do 1960. većina se posuđenica sklanja prema pravilima Boranićeva pravopisa, a pojedina su odstupanja u pisanju *j* u oblicima na *-i*. Više nesigurnosti pokazuju tuđice (vlastite imenice): dolazila su nova imena koja je valjalo prilagoditi sklonidbenomu sustavu. Opažaju se kolebanja u sklanjanju tuđica sa završetcima na *-i*, *-y* iako je Boranićev pravopis imao jasno pravilo i primjere. Dvostruke se uporabe nalaze i u nastavcima na *muklo e*, ali je i pravopisno pravilo pomalo nejasno. Od 1960. također se nalaze pojedinačne nedosljednosti u sklanjanju tuđica na *-i*, *-y*, a posebice na *-ey* što može biti i odraz nejasnoga opisa i primjera *Novosadskoga pravopisa*. U sklanjanju tuđica na *muklo e* sve je manje dvostrukosti i može se reći da je u tim oblicima prevladalo načelo sustavnosti. Od 1970-ih godina učvršćuje se sklanjanje tuđica na *-i*, *-y*, *muklo e*, a pojedina su odstupanja u ispuštanju *j*, posebice na završetcima *-ey*. Nedosljednosti u sklonidbi takvih tuđica opažaju se i u suvremenoj praksi. Budući da stalno dolaze nova imena, takva se kolebanja ne mogu pripisati navikama ili slabom prihvaćanju pravopisne norme nego zanemarivanju ili slaboj jezičnoj kulturi, ali i nedostatku gramatičke norme od koje se očekuje da opiše i propiše sklonidbu tuđih imena.

Valja pripomenuti da je 1950-ih godina u pisanju prevladavalo načelo izgovornoga pisanja posuđenica (općih imenica), a izvornoga tuđica

(imena). Unatoč pojedinim odstupanjima, može se zaključiti da u novinama nisu prihvaćene dvostruke mogućnosti koje su dopuštali *Novosadski pravopis* i Anić – Silićev pravopis.

Prema tomu, opisane uporabe nameću i zaključak o sociolingvističkome odnosu prakse i pravopisa od 1950. do 1999. Opis sklanjanja posuđenica i tuđica u novinama ovdje je prikazan u četiri razdoblja koja su obilježena i društvenopolitičkim pitanjima hrvatskoga položaja u SFRJ. Stoga valja reći i da su u pisanju i sklonidbi, usprkos tim burnim razdobljima i unitarističkim nametanjima *Novosadskoga pravopisa*, prevladala rješenja koja je propisivao *Hrvatski pravopis*.

Literatura

- ANIĆ, VLADIMIR – SILIĆ, JOSIP (1986) *Pravopisni priručnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Liber – Školska knjiga, Zagreb.
- BABIĆ, STJEPAN – TEŽAK, STJEPKO (1966) *Pregled gramatike hrvatskosrpskog jezika*, Školska knjiga, Zagreb.
- BABIĆ, STJEPAN – TEŽAK, STJEPKO (1973) *Pregled gramatike hrvatskoga književnog jezika za osnovne i druge škole*, 6. izmijenjeno izdanje, Školska knjiga, Zagreb.
- BABIĆ, STJEPAN – TEŽAK, STJEPKO (1992) *Gramatika hrvatskoga jezika: Priručnik za osnovno jezično obrazovanje*, 7. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Školska knjiga, Zagreb.
- BABIĆ, STJEPAN – FINKA, BOŽIDAR – MOGUŠ, MILAN (1971) *Hrvatski pravopis*, Školska knjiga, Zagreb; pretisak 1990.; (1994) II. doručeno izdanje, (2000) V. prerađeno izdanje, Školska knjiga, Zagreb.
- BABIĆ, STJEPAN i dr. (1991) *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Globus, Zagreb.
- BARIĆ, EUGENIJA i dr. (1979) *Priručna gramatika hrvatskoga književnog jezika*, Zavod za jezik Instituta za filologiju i folkloristiku, Zagreb.

- BORANIĆ, DRAGUTIN (1951) *Pravopis hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Školska knjiga, Zagreb.
- BRABEC, IVAN – HRASTE, MATE – ŽIVKOVIĆ, SRETEN (1954) *Gramatika hrvatskoga ili srpskog jezika*, II. izmijenjeno izdanje, Školska knjiga, Zagreb
- BROZOVIĆ, DALIBOR (2001) „Loša transkripcija na krivome mjestu“, *Jezik*, god. XLVIII, br. 2, str. 75 – 80; br. 3, str. 99 – 101.
- GOSTL, IGOR i dr. (1997) *Almanah hrvatskoga tiskarstva, nakladništva, novinstva, bibliotekarstva i knjižarstva*, Horizont Press, Zagreb.
- LACO, GORDANA (2012) *Jezik hrvatskih novina u drugoj polovini 20. st.*, doktorska disertacija u strojopisu, Osijek.
- KATIČIĆ, RADOŠLAV (1971) „Nadmašeni svi dosadašnji pravopisi“, *Jezik*, god. XIX, br. 2 – 3, str. 37 – 52.
- „*Pravopis hrvatskosrpskoga književnog jezika*“ (1960) Pravopisna komisija, Matica hrvatska – Matica srpska, Zagreb – Novi Sad
- KLAJČIĆ, BRATOLJUB (1955; 1956) „O deklinaciji i akcentuaciji tuđica muškoga roda na samoglasnik“, *Jezik*, god. IV, br. 2, str. 51 – 55; god. V, br. 3, str. 72 – 73.
- KLAJČIĆ, BRATOLJUB (1982) *Rječnik stranih riječi*, Nakladni zavod MH, Zagreb
- ŠONJE, JURE (gl. ur.) (2000) *Rječnik hrvatskoga jezika*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža – Školska knjiga, Zagreb.
- MARETIĆ TOMO (1931², 1963³) *Gramatika i stilistika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika*, Obnova, Zagreb.
- PAVEŠIĆ, SLAVKO (ur.) (1971) *Jezični savjetnik s gramatikom*, Matica hrvatska, Zagreb
- SAPUNAR KNEŽEVIĆ, ANDREA – TOGONAL, MARIJANA (2012) „Hrvatski jezični standard u jeziku javne komunikacije: Uloga medija u oblikovanju hrvatske jezične svijesti i kulture“, *Medianali*, Dubrovnik, god. VI, br. 12, str. 17 – 34.

- TAFRA, BRANKA (2007), „Dopune hrvatskoj gramatici“, *Zagrebačka slavistička škola*, <www.hrvatskiplus.org>, (26. 8. 2007.).
- VOLENEC, VENO (2015), „Sociolingvističko istraživanje hrvatskoga pravopisa: društveni stavovi o eksplicitnoj normi“, *Jezikoslovlje*, Osijek, god. XVI, br. 1, str. 69 – 102.

Review article
Received 23. V. 2016.

GORDANA LACO

Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split

THE DECLENSION OF FOREIGN WORDS AND LOANWORDS IN CROATIAN NEWSPAPERS

Abstract

This paper deals with the declension of foreign words and loanwords in Croatian newspapers in the period from 1950 to 1999. The usage of foreign nouns, of a-type declension, with vowel final sounds in nominative in newspaper texts is compared with Croatian literary-linguistic norm. This comparison uncovers which forms are either inconsistent in terms of their usage or not in accordance with the linguistic norm. It can be seen that the grammatical norms of the second half of the 20th century were insufficient for news writing style incessantly inundated with new expressions - particularly foreign names which should be adjusted to Croatian declension system. That also points out the need for more detailed description in the present morphological norm.

Keywords: declension, foreign words, loanwords, Croatian grammatical norm, Croatian orthography